

Božia reimplantácia

Prinášame vám rozhovor, ktorý urobil Vittorio Messori s profesorom Landinom Cùgolom, známym talianskym traumatológom, špecialistom v oblasti reimplantácie končatín, ktorý sa obrátil po prečítaní knihy *Il Miracolo* (Zázrak).

Svätá kaplnka, bazilika del Pilar, Zaragoza

Socha Panny Márie del Pilar

fol. archiv MS!

Medzi čitateľmi knihy *Il Miracolo* je niekto, koho som nepoznal a kto sa chcel so mnou stretnúť. Hneď od prvej chvíle bolo jasné, že je to výnimočný človek. Mám na mysli profesora Landina Cùgola, traumatológa a docenta mikrochirurgie na lekárskej fakulte univerzity vo Verone. Na klinike tejto školy je Cùgola primárom oddelenia chirurgie ruky, ale jeho odbornosť – a jeho zákroky – zahŕňajú traumatológiu všetkých končatín, horných aj dolných. Je známy a uznávaný špecialista v oblasti nových techník reimplantácie končatín. Nás, laikov v tejto oblasti, privádzajú do úžasu dosiahnuté výsledky, pred pár rokmi ešte nemysliteľné. Keď si profesor prečítal recenziu mojej knihy v istých novinách, kúpil si ju a „zhltol ju na posedenie“ (ako mi sám

neskôr povedal), okrem iného aj z profesionálneho záujmu. Čítanie v ňom zanechalo taký silný dojem, že sa so mnou skontaktoval a požiadal ma o stretnutie. Najprv ma však poprosil o zaslanie kópií dokumentácie procesu v Zaragoze, ktoré obsahujú výsluchy všetkých 24 svedkov. Keď preštudoval celú zbierku dokumentov, stretli sme sa v jeho pracovni – v miestnosti primára veronskej kliniky. Hneď na začiatku ma Cùgola upozornil, že je „spoločenský“ katolík, čo znamená katolík vzhľadom na rodinnú tradíciu, ako je to v oblasti Benátok bežné. Preto nemá v náboženskej oblasti nijaké špeciálne záujmy, ani výnimočnú horlivosť. Práve naopak, jeho vedecká formácia a povolanie chirurga, ktoré vykonáva na najvyššej úrovni, ho smerujú skôr ▷

Je úplne nemysliteľné, aby si Aragónci v sedemnástom storočí vymysleli (a to s takou presnosťou) klinický stav a pooperačný vývoj, ktorý bol pre nich úplne nepredstaviteľný

fot. archiv MSI

„Vy ste podrobili udalosti z Calandy skúmaniu z historického hľadiska. Myslím, že ja ich tiež musím podrobiť skúmaniu, ale z pohľadu lekára a prednášajúceho, ktorý sa denne zaoberá rekonštrukciou a transplantáciou končatín.“

k svetskému nazeraniu na svet. Napriek tomu mi hneď, ako sme sa stretli, povedal: „Vy ste podrobili udalosti z Calandy skúmaniu z historického hľadiska. Myslím, že ja ich tiež musím podrobiť skúmaniu, ale z pohľadu lekára a prednášajúceho, ktorý sa denne zaoberá rekonštrukciou a transplantáciou končatín.“

Povedal mi, že keď uvidel procesné dokumenty a preštudoval svedectvá, ktoré svedkovia vypovedali pod prísahou pred deviatimi sudcami mesta Zaragoza medzi júnom 1640 a aprílom 1641, záver dnešného špecialistu môže byť len jeden: „To, čo tí muži a ženy opísali, nie je nič iné ako opis, ktorý zodpovedá reimplantácii pravej dolnej končatiny. V tom, čo vypovedali a čo zhromaždil a potvrdil notár, je presne to, čo tvrdíme my odborníci. Ale tvrdíme to dnes po tri a pol storočí. Je úplne nemysliteľné, aby si Aragónci v sedemnástom storočí vymysleli (a to s takou presnosťou) klinický stav a pooperačný vývoj, ktorý bol pre nich úplne nepredstaviteľný. Jediné objektívne vysvetlenie je to, že opisujú, čo naozaj videli. Ale práve toto vysvetlenie, hoci je racionálne, otvára dvere pre tajomstvo!“

Pozrime sa na uvažovanie profesora Cùgolu. Problém, s ktorým si museli sudcovia zo Zaragozy poradiť, bol, že noha, ktorá sa Pellicerovi „znova objavila“, mala mŕtvolný vzhľad. Až po určitom čase získala úplnú pohyblivosť a rozmerovo sa vyrovnala zdravej nohe. Nenastalo tu stvorenie „ex novo“, ale v súlade s názormi teológov, ktorí tento prípad skúmali, bol nám daný vzrušujúci „znak zmŕtvychvstania“ alebo skôr „obnoveného života“.

Socha Panny Márie del Pilar

kilometrov. Všetci svedkovia sa zhodujú, že na nohe bolo viacero viditeľných detailov, ktoré to potvrdzujú. Toto však najviac zneisťovalo sudcov, ktorí sa mali k celej záležitosti vyjadriť a posúdiť jej nadprirodzený charakter. Pripomeňme slová arcibiskupa Apaolaza pri ukončení procesu: „Menovaný Miguel a množstvo svedkov vypovedali podľa článku 26; a to, že menovaný Miguel sa nedokázal hneď na svoju nohu postaviť. Nervy a prsty na nohe mal totiž stiahnuté, takmer nevládne, necítil v nohe normálne teplo, mala mŕtvolnú farbu a nedosahovala ani dĺžku ani hrúbku druhej nohy. Zdá sa, akoby to všetko odporovalo skutočnosti zázraku, a to preto, že sa to nestalo v jednom momente, a tiež preto, že sa nezdá, že taký nedokonalý skutok by mohol pochádzať od Boha, ktorý nerobí nedokonalé veci...“

Arcibiskup túto námietku odmieta a pripomína, že kresťanský Boh zasahuje bezprostredne len tam, kde samotná príroda nedokáže nič urobiť – v tomto prípade navrátiť niekomu nohu, ktorú mu predtým amputovali. Keď Stvoriteľ takto koná, dovoľuje, aby zvyčajným spôsobom fungovali sily a zákonitosti, ktoré sám stvoril.

Ale práve vďaka tejto „postupnej“ dynamike zázraku si mohol Cùgola utvoriť svoj názor z pohľadu traumatológa, univerzitného profesora z oblasti mikrochirurgie a špecialistu na reimplantáciu končatín.

Predovšetkým si všíma, že keď prijímem túto „Božiu ekonomiu“, vôľu Boha, aby sa „neurobilo príliš veľa“, „bolo

Teda v ten neobyčajný večer 29. marca 1640 tomu dedinskému mládenkovi nenarástla nová noha, ale vrátila sa mu tá, ktorú mu amputovali pred dva a pol rokom štyri palce pod kolenom (t.j. cca 10 cm) a pochovali na nemocničnom cintoríne v Zaragoze vzdialenej sto

logické, aby navrátená noha bola práve amputovaná mladíková noha, a nie iná, nová“. Len tak nebolo treba pridať k jednému zázraku druhý, t.j. prekonať reakciu implantátu. Tento fenomén reakcie je dobre známy lekárom, ktorí sa špecializujú na transplantácie. Nie je náhoda, že mnohí z nich (medzi nimi aj Cùgola) odmietajú také operácie, akú urobili nedávno v Londýne, kde istému Austráľčanovi transplantovali dľaň a predlaktie mŕtveho. V dôsledku toho musí pacient užívať čoraz vyššie dávky silných liekov, tzv. imunosupresorov, aby sa predišlo odmietnutiu cudzej končatiny jeho vlastným organizmom. Sú chirurgovia, ktorí súhlasia s transplantáciou srdca alebo obličiek, bez ktorých by pacient neprežil, ale nesúhlasia s transplantáciou ruky alebo nohy, bez ktorých sa dá žiť – hoci ako telesne postihnutý, ale možno v menšej miere, ako keby musel užívať lieky proti odmietnutiu transplantátu.

Stručne povedané, náš profesor dáva najavo, že v Calande k zázraku „navrátenia“ nohy Boh nechcel pridať ďalší zázrak, ktorým by sa noha znormalizovala (čím by sa zázračným spôsobom premohla reakcia organizmu), čo by bolo taktiež proti sile prírody.

Prejdime však ku klinickému obrazu, opísaného svedkami, v ktorom dnešný odborník vidí prvky charakteristické pre reimplantáciu úplne zhodnú s prírodnými zákonitostami.

Ludia, ktorí vypovedali pred tribunálom v Zaragoze, hovorili, ako boli prekvapení z pohľadu na prsty pravej nohy, ktoré boli hneď po udalosti „corbadas hacia abajo“ – ohnuté smerom nadol, zatiaľ čo „nervy“ („dnešný odborník vie, že nejde o nervy, ale o šľachy,“ upresňuje Cùgola) budili dojem „encogidos“ – stiahnutých. „Práve tak by to malo byť,“ komentuje.

Ohýbače, čiže svaly, ktoré sa končia na chodidle nohy, sú dominantné, t. j. sú schopnejšie viac sa rozpínať a majú väčšiu silu než naťahovače, čiže vrchné svaly, umiestnené v hornej časti chodidla. Dnes si po reimplantácii všimáme, že určitý čas sú prsty dolnej končatiny zohnuté smerom nadol, a šľachy, keď sú napäté, sú stiahnuté.“

Ráno po zázraku všetok ľud Calandy odprevadil Miguela Juana v procesii do farského kostola, kde bola odslúžená svätá omša a zaspievalo sa slávnostné Te Deum. Aj tu sú svedkovia jedomyseľní: mládenec nechal doma doteraz používanú drevenú nohu, ale opieral sa

Kaplanka na mieste zázraku, Calanda

Obraz znázorňujúci Miguela vo chvíli uzdravenia

aj naďalej o svoju barlu, pretože – ako hovoria svedkovia – „nedočiahol pravou nohou na zem“. Ale keď vyšiel z kostola, po dlhšej liturgii a niekoľkých hodinách sa jeho stav zlepšil až tak, že barlu už nepotreboval. „Aj to je úplne normálne pre nás, odborníkov,“ podotýka Cùgola. „Aby život mohol znovu prúdiť v amputovanej a následne reimplantovanej končatine, potrebuje určitý čas.“

Medzi svedkami bol aj Miguel Escobedo, starosta Calandy, ktorý ako jediný uvádza zaujímavý detail. Tu je doslovný

Jediné objektívne vysvetlenie je to, že opisujú, čo naozaj videli. Ale práve toto vysvetlenie, hoci je racionálne, otvára dvere pre tajomstvo!

citát z jeho svedectva v procese: „Vypovedajúci (Escobedo) potom, ako bol v kostole a neskôr počul od Miguela Juana, že cíti v pravej nohe teplo, dotkol sa mu nohy, poštekli ho na chodidle a povedal, že Miguel Juan to cítil. Videl, že Miguel Juan pohol chodidlom a prstami. Toto svedok vypovedal pod prísahou.“

Dnešný lekár, ktorý robí reimplantácie, nepotrebuje prísahu, pretože dobre vie, že to zodpovedá normálnemu klinickému stavu, aký sa vyskytuje po takej operácii. V norme je aj vzhľad a klinická postupnosť zmien na nohe, tak ako ju jednomyselne opisujú ostatní svedkovia. „Navrátená“ noha Miguela Juana vyzerala ako „mortecino“ – bola modrá ako mŕtva a na niektorých miestach bola „morado“ – fialová. Niektorí svedkovia hovoria o „marbrures“, čo môžeme preložiť ako „tmavé škvrny“.

„Je to neskutočne presné,“ komentuje profesor Cùgola. „Z našej praxe vieme, že po reimplantácii sa ukáže rozdiel medzi dolnými a hornými končatinami, medzi nohami a rukami. Ruky majú ružovkastú farbu, skoro prirodzenú, avšak nohy sú bledé, s fialovými škvrnami, stáva sa to zvlášť vtedy, keď k „spojeniu“ došlo neskoro, keď ubehlo veľa hodín od nehody. A v tomto prípade ubehlo dva a pol roka od amputácie!“

Mnoho svedkov hovorí, že noha bola „gangrenada“ – ako v gangréne. Náš odborník nie je stotožnený s touto diagnózou: „Medzi zlomením píšťaly v Castellòn de la Plana a amputáciou nohy v Zaragoze ubehli už dva najhorúcejšie mesiace v roku, august a september, a k tomu ešte neľudská cesta z Valencie do hlavného mesta Aragónie. Keby naozaj došlo ku gangréne, pacient by zomrel na otravu dávno pred operáciou. Myslím si však, že v oblasti otvorenej zlomeniny (t. j. zlo- ▷

mená kosť trčala von), došlo k zápalu kostnej drene. V dôsledku toho došlo k pozastaveniu prúdenia krvi a musel začať proces mumifikácie. To by mohlo napokon vysvetliť, ako sa mohla časť nohy uchovať viac ako dva roky uložená v zemi. Možno, že sa tým realizoval Boží plán, aby sa nemusela „vytvoriť“ nová noha, ak by sa stará rozložila v hrobe, ale aby sa „navrátila“ tá z nemocničného cintorína. Museli sa v nej zachovať nielen kosti, ale aj telo, hoci už zmenšené v dôsledku mumifikácie.“

Jedným z najdôležitejších svedkov pri vyšetrovaní bol Miguel Barrachina, sused, ktorý bol večer 29. marca spolu so ženou Uršulou u Pellicerovcov na obvyklej dedinskej večeri. Keďže býval vo vedľajšom dome, bol prvým cudzím, ktorý pribehol, keď mu priatelia zvestovali, čo sa stalo ich synovi.

Vo svedectve Barrachinu je riadne opísaný vzhľad chodidla a farba nohy („mortecino, algo morado“), ktorý – ako sme videli – bol uznaný dnešným odborníkom za znak pravdivosti reimplantácie. Ale máme aj dodatočné spresnenie. Uvedme ešte citát z vyšetrovacích spisov: „Vypovedajúci (Barrachina) hovorí, že sa dotkol pravej nohy a pocítil, že je tvrdšia a chladnejšia ako druhá a že na tretí deň potom, ako prišlo k tej udalosti, počul od Miguela Juana, že cíti, ako sa mu prirodzené teplo vracia do pravej nohy. Videl, že mohol a môže otáčať chodidlom a prstami.“ Ako poznamenal veronský profesor, pocit, ktorý svedok Barrachina opísal (stuhnutosť a chlad nohy), potvrdzuje, že amputovaná a následne pochovaná noha musela prejsť procesom mumifikácie. Potvrdzuje výpovede aj iných svedkov, podľa ktorých mal mládenec hneď po udalosti „nohu ako keby mŕtvu“. Cùgola hovorí: „Cievny reimplantovaných končatín sú spolovice ochrnuté, prúdenie krvi je spomalené a reimplantovaná časť sa zdá byť chladnejšia a stuhnutejšia. V tomto prípade je výnimočná iba rýchlosť, ktorou sa noha vrátila úplná funkčnosť. Pokiaľ ide o farbu a konzistenciu nohy, svedkovia hovoria o troch dňoch. Mohlo by byť v perspektíve viery obdobie troch dní znakom života, ktorý sa vracia, keďže aj Ježiš práve na tretí deň vstal z mŕtvych?“

Hold kráľa Filipa IV. poddanému – žobrákovi a analfabetovi

Medzi tými, ktorí boli svedčiť a prisahali pred každou odpoveďou aj po nej, boli aj dvaja chirurgovia z Calandy: mladý Jusepe Nebot a 71 ročný dôchodca Juan de Rivera. Svedectvo Juana de Rivera je typické pre odborného lekára, ktorý dodáva detail, ktorý si iní nevšimli: „El tobillo enchado“ – opuchnutý členok, čo potvrdil, keď ohmatával navrátenú nohu nasledujúce ráno po udalosti. Cùgola poznamenáva: „Aj tu sa presne všetko zhoduje s našou skúsenosťou: spomalenie obehu spojené s problémom žilového návratu krvi spôsobuje jej zastavenie, čo vyvoláva opuch členku.“

Je ešte jeden aspekt tejto nezvyčajnej udalosti. Všetci svedkovia tvrdia, že Miguel Juan kríval ešte aj nejaký čas potom, ako dočiahol chodidlom na zem. Je pravda, že navrátená noha bola kratšia od druhej „o tri palce“, t. j. 7 až 8 cm (jednohlasné výpovede svedkov). Niektorí z historikov, ktorí skúmali zázrak, vyslovili hypotézu, že aj keď mal mládenec v čase amputácie už dvadsať rokov, jeho telesný vývoj sa ešte neskončil. Keď po dva a pol roku dostal nohu späť, mala sa v porovnaní s druhou nohou, ktorá pokračovala vo svojom prirodzenom vývoji, javiť kratšia. Sám som túto

hypotézu v knihe zhodnotil ako vierohodnú.

Náš profesor má však iný názor: „Ekvivalentu troch palcov zodpovedá množstvo kostného tkaniva, ktoré sa zničilo z dôvodu zlomeniny, plus to, čo musel odstrániť chirurg, ktorý po skonštatovaní zápalu kostnej drene hľadal nepoškodené tkanivo.“ V každom prípade všetci svedkovia hovoria, že za niekoľko mesiacov sa pravá noha vyrovnala ľavej. „Prirodzený rast,“ hovorí Cùgola. „My sami dnes pomáhame po transplantácii predĺžiť kosti pomocou náradia, ktoré nazývame vonkajším stabilizátorom a ktoré udržuje končatinu v napätí.“

Ešte jedna časť nohy Miguela Juana, ktorá sa javila menšia od druhej, sa časom vyrovnala dĺžke druhej nohy: pantorrilla – lýtko. Chirurg to komentuje takto: „Lýtko sa stiahlo, pretože sval podľahol mumifikácii.“

Po návrate obehu krvi, života a pri pohybe sa svalom vrátili normálne rozmery.“

Krátko povedané, keď prednášajúci na univerzite vo Verone odborným okom prečítal desiatky výpovedí svedkov v procese, ktorý ukončil arcibiskup výrokom: „... bolo to Božie dielo na príhovor Panny Márie del Pilar,“ nemal nijaké pochybnosti: „Nemôžem urobiť nič iné, len zopakovať svoje presvedčenie – nie ako veriaci, ale ako lekár, ktorý vychádza zo svojich klinických skúseností. To, čo videli a opísali títo Aragónci v 17. storočí, je jednoduché reimplantácia pravej dolnej končatiny. Všetko zodpovedá tomu, čo tvrdíme my dnes. Nezabúdajme, že v časoch zázraku z Calandy ľudia vôbec netušili, aký druh chirurgickej operácie by to mohol byť. Prvé pokusy – koniec koncov nevydarené – sa uskutočnili v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. Preto (nezávisle od mnohých iných právd, ktoré boli v knihe predostreté) sa mi zdá nemožné, aby si títo svedkovia mohli vymyslieť situáciu, ktorá bola pre nich úplne neznáma a navyše, ktorú si nevedeli ani len predstaviť.“

Vittorio Messori ■